

Doklad si hlídejte jako oko v hlavě

Jak porozumět výplatní pásce

PRAHA – Zajímá vás na výplatní pásce jen částka, kterou uvidíte na svém účtu? Nerozumíte změní čísel a pojmů, které obsahuje? Pořádně se na ni podívejte. Uvidíte nejen cenu své práce, ale i to, kolik si z vašeho výdělků sebere stát.

Text: Radka Růžicková
Foto: scdm

Výplatní páska je důležitý doklad, který vás informuje nejen o tom, kolik peněz za svou práci dostanete. Dozvíte se, i kolik dnů a hodin jste v daném měsíci odpracovali, kolik vám zbývá dovolené i to, kolik peněz odvedete státu. A určitě by neměla končit v koši. „Doporučujeme

uschovávat výplatních pásek především pro případ, že by v budoucnu z jakéhokoliv důvodu nastala nejistota o výši příjmů pro účely důchodového zabezpečení,“ říká Richard Kolibač, mluvčí Státního úřadu inspekce práce.

BLESK

?

?

?

RADČINA PORADNA PRO SPORIVÉ I NEJISTÉ

Máte dotaz? Pište na rpsn@cncenter.cz

Musíte ji dostat

Dostáváte peníze na účet, ale výplatní pásku si šéf nechává u sebe? Tak porušuje zákon!

„Podle ustanovení § 142 odst. 5 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen při měsíčním vyúčtování vydat zaměstnanci písemný doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách mzdy nebo platu a o provedených srážkách (lidově »výplatní lístek, výplatní páska«),“ vysvětluje mluvčí Kolibač. Zaměstnanec má i právo nahlížet do své evidence pracovní doby nebo do svého účtu pracovní doby a do svého účtu mzdy (ty se vedou při uplatnění tzv. konta pracovní doby) a pořizovat si z nich výpisy.

BLESK RPSN I V MOBILU

1) Namířte fotoaparát mobilního telefonu na QR kód.

2) Potvrďte odkaz.
3) Vyberte si, co vás zajímá.

Co když chybí?

Nechce vám šéf výplatní pásku vydat? Jak se bránit, radí mluvčí inspektorátu práce Richard Kolibač.

1. Písemně se obraťte na zaměstnavatele a vyzvěte ho k vydání výplatních lístků. Upozorněte ho na povinnost vydávat výplatní listky a předkládat doklady, na jejichž základě byla mzda vypočtena.
Rada: Oznamte, že pokud nedojde k nápravě, podáte podnět ke kontrole na inspektorátu práce.

3. Obrat se na oblastní inspektorát práce s podnětem ke kontrole z důvodu nevydávání výplatních pásek. Ta ale nemusí být provedena ihned, a navíc za nevydávání výplatnic nehrozí konkrétní sankce. „Může být ale uložena za další porušení zákoníku práce, která s nevydáváním výplatních lístků souvisí, např. nedostatky ve vykazování práce přesčas apod.“ říká Kolibač.

2. Pokud u zaměstnavatele působí odborová organizace, obraťte se na ni. Nevadí, že nejste členem odborů.
4. Poslední možností řešení je podání žaloby k soudu na vydání výplatních pásek.

VZOR VÝPLATNICE

Ať už má výplatní páska jakýkoli vzhled, ať je papírová, nebo elektronická, základní údaje jsou vždy stejné. „Jako příklad si můžeme vzít vý-

platní pásku paní Novákové. Kromě jejího jména páska obsahuje také osobní číslo přidělené zaměstnavatelem, období, ke kterému se pás-

ka vztahuje, a typ pracovního poměru,“ vysvětluje na příkladu Jana Jáčová, zástupkyně a šéfká UOL Účetnictví.

Hrubá mzda na účet nepříjde

Hrubá mzda je výdělek zaměstnance před zdaněním. Zahrnuje základní mzdu a pohyblivé složky. Paní Nováková má základní mzdu 37 000, přímii 2000 a osobní ohodnocení 1000 Kč. Její hrubá mzda proto činí 40 000 Kč. „Hrubou mzdu ale na svém účtě nikdo neuvidí. Strhává se z ní totiž odvod na zdravotní a sociální pojištění,“ vysvětluje Jana Jáčová.

Dovolená se uvádí v hodinách

Informace o dovolené, na kterou má zaměstnanec nárok, se uvádí v hodinách. Zákonný nárok je při osmihodinové pracovní době 20 dní (160 hodin). Řada firem ale poskytuje i tzv. dodatkovou dovolenou. Paní Nováková má tak roční nárok na 200 hodin dovolené (25 dnů v případě 8hodinové pracovní doby). Zatím čerpala 56 hodin, takže jí ještě zbývá 144 hodin (18 dnů, pokud počet hodin opět vydělíme 8).

Nákladová mzda prozradí cenu vaší práce

Hrubá mzda a odvody pojistného za zaměstnavatele dohromady tvoří částku označenou jako nákladová mzda zaměstnance. Ukazuje to, jakou částku musí za vaši práci zaplatit zaměstnavatel. V případě paní Novákové je to 53 520 Kč.

S čím můžete počítat

A co vlastně po měsíci práce uvidíte na účtu? Hrubou mzdu, ze které se odečte zdravotní a sociální za zaměstnance a daň. Paní Nováková dostane na účet částku 33 437 Kč.

Zaměstnanec: Klára Nováková				Útvar:	Typ PP:	HPP	08/2022	
Zaměstnavatel: Dobrá společnost, s.r.o., Dlouhá 5, 110 00 Praha 1				ZP: 111	Evid. číslo: 10			
Fond pracovní doby:	Odpracované dny:	23	Průměr	Dovolená	Dovolená	Dovolená	zůstatek:	
184/23	Odpracované hodiny:	184	PPÚ:	nárok:	čerpaná:			
Základní mzda:		37 000	222,85	200	56	144		
Osobní ohodnocení:		1 000	Hrubá mzda:				40 000	
Mimořádná odměna		2 000	Nákladová mzda zaměstnance:				53 520	
Sociální poj. firmy	9920	Záloha na daň:	6000	Čistá mzda:				33 437
Zdravotní poj. firmy:	3 600	Sleva na poplatníka:	2 570	Srážky				0
Sociální poj. zam.:	2 600	Ostatní slevy: (1 dítě)	1 267	K výplatě na účet:				33 437 Kč
Zdravotní poj. zam.:	1 800	Daň pro slevu:	2163					

Zálohy odvádí zaměstnavatel

O zaplacení záloh na zdravotní a sociální pojištění (2600 Kč). Zaměstnavatel musí navíc zaplatit ze svého ještě 24,8 % na sociální a 9 % na zdravotní pojištění.

Kolik zaplatíte na daních

Každý zaměstnanec, který podepíše Prohlášení poplatníka daně, má nárok na slevu na poplatníka. „Paní Nováková si může odečíst slevu 2570 Kč měsíčně, stejně jako slevu 1267 Kč na své jedno dítě,“ uvádí k příkladu odbornice. Záloha na daň se určuje coby 15 % z hrubé mzdy, ovšem minus zmíněné slevy na poplatníka a na dítě. Tak vznikla u paní Novákové částka 2163 coby záloha daně.

Pracujete za »hrubou«, dostáváte »čistou«

Hrubá mzda, kterou vidíte na výplatní pásce, představuje, zjednodušeně řečeno, vaši měsíční odměnu za měsíční práci.

• Hrubá mzda zahrnuje i příplatky. Např. za přes-

čas, práci ve svátek, o sobotu nebo neděli nebo za noční směnu. Patří sem např. i různé odměny, prémie nebo peníze za dovolenou a jiné náhrady mzdy.

• Z hrubé mzdy se musí

odvádět zdravotní pojištění, sociální pojištění a záloha na daň. Tyto zákonné platby odvádí zaměstnavatel finančnímu úřadu (zálohu na daň), zdravotním pojišťovnám (zdravot-

ní pojištění), okresní správě sociálního zabezpečení (sociální pojištění).

• Kromě toho musí z hrubé mzdy zaměstnavatel platit odvody za zaměst-

Čtvrtina peněz končí ve státní kase

Zhruba čtvrtina vydělaných peněz z vaší hrubé mzdy mizí každý měsíc ve státní kase. Jdou na zdravotní a sociální pojištění a

platí se z nich například nemocenské, invalidní důchody nebo starobní důchody. Navíc se z platu odvádí i záloha na daň. Výsledná

částka, kterou pak uvidíte na svém bankovním účtu nebo dostanete na ruku, tak už nemá s vaší hrubou mzdou moc společného.